

SĂPĂTURILE ARHEOLOGICE DIN REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ ÎN ANUL 1962

Continuăm ca în fiecare an publicarea foarte sumară a rezultatelor săpăturilor arheologice din anul precedent, în ordine cronologică, pe localități. În cazurile în care, în același loc, au fost descoperite resturi din epoci diferite, localitatea va fi menționată la problema pentru care au fost inițial întreprinse cercetările. Acolo unde nu se menționează instituția care a făcut cercetările, acestea au fost executate de Institutul de arheologie al Academiei R.P.R., precizându-se însă, atunci când este cazul, dacă lucrările au fost făcute în colaborare cu altă instituție. Pentru mai multă precizie, notele au fost întocmite de responsabilii săpăturilor sau de un membru al colectivului care a executat lucrarea.

Fiecare localitate este trecută și pe harta alăturată, cu numărul de ordine din această dare de seamă. Cât privește rapoartele sumare asupra săpăturilor din 1962, ele vor apare în *Materiale și cercetări arheologice*, voi. XI.

I. STUDIAREA VIETII OMULUI PE TERITORIUL R.P.R. ÎNAINTE DE EPOCA DACICĂ

1. *Bugiulești* (r. Oltețu, reg. Oltenia). S-a continuat dezvelirea pe câțiva zeci de m² a dovezilor lăsate de o hoardă de vânători hoitari villafranchieni pe fostul țărm al lacului getic. S-au descoperit noi elemente fosile și dovezi de activitate. (În colaborare cu Centrul de antropologie al Academiei R. P. R. și cu Muzeul regional Craiova).

2. *Ripiceni* (r. Săveni, reg. Suceava). S-au continuat săpăturile, ajungându-se pe întreaga suprafață la aluviunile de bază (—10 m) și descoperindu-se resturile arheologice și faunistice ale unei tabere de mamuți.

3. *Boinești* (com. Bixad, r. Oaș, reg. Maramureș). S-au făcut săpături de încheiere în așezarea paleolitică în care se descoperiseră în anii precedenți trei straturi de cultură aparținând mustertianului, aurignacianului și kostenkianului.

4. *Coșava* (com. Curtea, r. Făget, reg. Banat). Pe terasele înalte ale râului Bega, în punctele „Cuca Mare” și „Cuca Mică” s-au descoperit mai multe straturi de cultură aparținând aurignacianului. (În colaborare cu Muzeul raional Lugoj).

5. *Buda* (com. Blăgești, r. Buhuși, reg. Bacău). S-au încheiat săpăturile din punctul „Dealul Viei”, unde se descoperise un osuar bogat aparținând kostenkianului mijlociu și superior. (În colaborare cu Muzeul regional Bacău).

6. *Lespezi* (com. Racila, r. Buhuși, reg. Bacău). Săpăturile din punctul „Lutărie” au scos la iveală o așezare paleolitică cu un singur strat de cultură aparținând kostenkianului. (În colaborare cu Muzeul regional Bacău).

7. *Romnești* (com. Curtea, r. Făget, reg. Banat). Pe terasa de confluență numită „Dumbrăvița” s-au reluat săpăturile care au dus la descoperirea unor noi etape de dezvoltare ale paleoliticului superior. (În colaborare cu Muzeul raional Lugoj).

8. *Remetea* (com. Prilog, r. Oaș, reg. Maramureș). Sondaje în care s-a descoperit o așezare paleolitică cu trei niveluri de locuire: musterman, aurignacian, kostenkian.

9. *Lapoșu* (r. Mizil, reg. Ploiești). S-au reluat săpăturile din punctul „Poiana Roman” începute în anul 1959. Cu acest prilej s-au descoperit noi dovezi de locuire aparținând campignianului vechi și nou.

10. *Erbiceni* (r. Hîrlău, reg. Iași). S-au continuat săpăturile în așezarea neolitică aceramică, descoperindu-se unelte microlitice geometrice în asociere cu resturi fosile de faună sălbatică și domestică.

11. *Valea Râii* (com. Rîureni, r. Rm. Vilcea, reg. Argeș). Săpătură de informare și salvare într-o așezare neolitică de tip Criș. S-au descoperit trei funduri de bordeie în care s-a găsit ceramică pictată caracteristică. Această descoperire documentează pentru prima oară răspîndirea culturii Criș în nordul Olteniei. (În colaborare cu Muzeul raional Rm. Vilcea).

12. *Zorleniul Mare* (r. Caransebeș, reg. Banat). S-au făcut săpături în așezarea neolitică situată la 4 km nord de comună pe dealul numit „Codru”. S-a descoperit un bogat material litic și ceramic. De menționat în mod special marea număr de statuete antropomorfe și zoomorfe. Așezarea aparține culturii de tip Banat (Muzeul regional Timișoara și Muzeul Reșița).

13. *Berea* (com. Ciumeșli, r. Carei, reg. Maramureș). În sondajul efectuat pe dealul Șoșcaș s-au identificat șlabe urme de locuire din culturile Tisza-Polgér și Baden, precum și complexe de locuiri sporadice din secolul al V-lea e.n. (post hunice). Tot aici au mai ieșit la iveală două morminte de înhumăție din faza finală Otomani.

Pe locul cărămidăriei, lângă G. A. C. Berea, s-a identificat o așezare din secolele III—IV e.n.

14. *Oradea*. În continuarea săpăturilor din 1961, s-au deschis, pe platoul Salca, mai multe secțiuni și case. S-au descoperit șase bordeie și alte două locuințe de suprafață aparținând culturii Tisa. Într-o groapă s-au găsit fragmente și vase aparținând culturii Baden. S-au dezvelit două morminte de incinerăție dacice, cu ceramică din sec. III e.n. S-a mai dezvelit o groapă de mari proporții, probabil locuință, cu numeroase fragmente ceramice dacice. În același sector s-au descoperit două gropi din secolul al XIII-lea și 15 morminte din secolul al XVII-lea. (Institutul de istorie Cluj și Muzeul regional Oradea).

15. *Salonta* (r. Salonta, reg. Crișana). Sondaj la punctul „Insula uscată”. Au apărut două bordeie aparținând culturii neolitice de tip Tisa și două morminte de înhumăție din a doua jumătate a secolului al X-lea e.n. (cultura Bjelo Brdo). (Muzeul regional Oradea).

16. *Cernavoda* (r. Medgidia, reg. Constanța). S-au făcut săpături de verificare în punctele Columbia D și pe Dealul Sofia. În primul punct s-au descoperit trei morminte neolitice de tip Hamangia, având ca inventar mărgelă de scoică, pandantive de lut și de marmură.

Pe Dealul Sofia s-au descoperit resturi ale culturii de tip Cernavoda și s-a verificat stratigrafia așezării.

17. *Eresteghin* (com. Moacșa, r. Tg. Secuiesc, reg. Brașov). Sondaj pe locul numit „Fintina cu linte”. S-a descoperit o locuință dreptunghiulară și un cuptor, unelte și ceramică de tip Boian A, faza Giulești. În stratul superior al așezării s-au găsit fragmente ceramice dacice.

rate cu linii în val, care se datează în secolele XII—XIII. În partea de nord a terenului s-au găsit resturi aparținând culturii neolitice de tip Criș, epocii bronzului și resturile unei clădiri din secolul al XVI-lea. (Muzeul regional Sf. Gheorghe).

18. *Vădastra* (r. Corabia, reg. Oltenia). Săpăturile au fost efectuate în partea de est a Măgurii Fetelor și pe Dealul Cișmelei. La baza straturilor de cultură se află stratul paleolitic, caracterizat prin unelte de silex ce aparțin aurignacianului mijlociu-prelungit. Deasupra acestui strat este stratul intermediar (lipsit de resturi arheologice), peste care se suprapun straturile neolitice Vădastra I, Vădastra II (foarte bogat în materiale de tot felul), Sălcuța și, în partea de est a săpăturilor, stratul cu resturi din secolele XVII—XVIII.

19. *Cernica* (or. București). În necropola neolitică, descoperită în 1961, s-au mai dezvelit încă 62 morminte, pe lângă cele 53 găsite în campania precedentă. Inventarul lor constă din toporașe de piatră, obiecte de os, podoabe făcute din scoici aduse de la Marea Mediterană. S-au mai descoperit de asemenea mărgelile de cupru. În așezarea neolitică s-au mai descoperit 12 bordeie și 14 gropi. Peste necropola neolitică s-a suprapus o așezare din epoca bronzului, iar în epoca feudală, mănăstirea Iezărul.

20. *Radovanu* (r. Oltenița, reg. București). S-au continuat săpăturile, dezvelindu-se întreaga așezare neolitică din faza de tranziție de la cultura Boian la cultura Gumelnița. S-a putut determina de asemenea zona necropolei, din care au fost dezgropate patru morminte.

21. *Vărăști-Boian* (com. Dorobanțu, r. Călărași, reg. București). S-au continuat săpăturile în cuprinsul necropolei gumelnițene, descoperindu-se încă nouă morminte neolitice, dintre care unul conținea două vase din faza de tranziție de la cultura Boian la cultura Gumelnița. Celelalte morminte datează de la sfârșitul culturii Gumelnița. (În colaborare cu Centrul de antropologie al Academiei R.P.R.).

22. *Gumelnița* (or. Oltenița, reg. București). S-a săpat pe terasa din imediata apropiere a așezării neolitice, descoperindu-se trei morminte de inhumăție gumelnițene, dintre care două cu scheletul chirchit și unul cu scheletul întins cu fața în jos. S-au găsit și fragmente ceramice sporadice de tip Boian.

23. *Căscionrele* (r. Oltenița, reg. București). În cadrul planului de a săpa în întregime așezarea neolitică gumelnițeană din *Ostrovelul* lacului Cătălui (sondată în 1925), s-au săpat peste 700 m² în stratul superior de cultură și s-au dezvelit complet resturile de chirpici ars a patru locuințe mari. În cuprinsul uneia dintre ele s-a descoperit un atelier pentru lucrarea topoarelor de silex. S-au găsit și resturi din epoci mai noi, în special hallstattiene.

24. *Drăgănești* (r. Tecuci, reg. Galați). Sondaj într-o așezare neolitică de tip Aldeni II. S-au găsit unelte de piatră, ceramică și șanțul de delimitare a așezării.

25. *Tlrpești* (com. Petricani, r. Tg. Neamț, reg. Bacău). S-au continuat săpăturile în așezarea neolitică, începute în 1959, descoperindu-se mai multe locuințe precucuteniene (faza Precucuteni III) și câteva locuințe de la începutul fazei Cucuteni A. S-au mai găsit două morminte de inhumăție Horodiștea-Gorodsk, câteva resturi bastarne, resturi bogate din secolul al III-lea e.n. și altele sporadice din secolele VI—VII e.n. (În colaborare cu Muzeul regional Bacău).

26. *Cocorâni-Botoșani* (reg. Suceava). S-a executat o săpătură de salvare într-o așezare Cucuteni A₃, situată la punctul „Morișca”. Cu acest prilej, în afară de locuințe cucuteniene, s-a descoperit și un mormint cu ocră de la începutul epocii bronzului. (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul regional Botoșani).

27. *Alba Iulia* (reg. Hunedoara). S-au continuat săpăturile în așezarea neolitică de la „Lumea Nouă”, care aparține complexului cultural premergător culturii Petrești. S-a confirmat stratigrafia stabilită în 1961, iar în stratul de cultură Petrești s-a descoperit un mormint de inhumăție cu schelet în poziție chirchită. La marginea orașului, lângă spitalul veterinar, s-a cercetat un cimitir din secolul X. Au fost dezvelite patru morminte, în afară de cel descoperit

întimplător în toamna anului 1961. Mormintele, în afară de unul, erau acoperite cu fragmente de cărămizi sau țigle romane și o lespede de piatră de mari dimensiuni. Materialul caracterizat, în general, prin cercei și brățări se aseamănă culturii Bjelo Brdo, deși se pare că este anterior acesteia. (În colaborare cu Muzeul regional Alba Iulia).

28. *Petrești* (r. Sebeș, reg. Hunedoara). S-au continuat săpăturile în așezarea neolitică aparținând culturii cu ceramică pictată de tip Petrești. S-a verificat și confirmat stratigrafia și periodizarea acestei culturi. (În colaborare cu Muzeul regional Alba Iulia și cu Muzeul raional Sebeș).

29. *Sebeș* (reg. Hunedoara). Sondaj de informare în așezarea neolitică de pe locul numit „Valea Janului”. S-a identificat aici un strat de cultură de tip Petrești, cu trei nivele. S-a descoperit de asemenea un cuptor prefeudal. (În colaborare cu Muzeul regional din Alba Iulia).

30. *Pianu de Jos* (com. Pianu, r. Sebeș, reg. Hunedoara). S-au continuat săpăturile începute în vara anului 1961 în așezarea neolitică aparținând culturii cu ceramică pictată de tip Petrești, de pe locul numit „Podei”. S-a putut stabili cu certitudine că nivelul superior al așezării aparține culturii Coțofeni. (Muzeul Brukenthal, Sibiu).

31. *Cuci* (r. Luduș, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). Pe locul numit „După calea ferată” s-au salvat de la distrugere resturile unei locuințe neolitice de tip Petrești.

Pe locul numit „Hotarul Orosiei” s-au făcut sondaje într-o așezare neolitică tîrzie, ce pare a aparține culturii Decea Mureșului.

Pe locul numit „Szörösdomb” s-au dezvelit o locuință și morminte de inhumație și incinerare, datînd din perioada timpurie a epocii bronzului. (Institutul de istorie Cluj și Muzeul regional Tg. Mureș).

32. *Hărman* (r. Sf. Gheorghe, reg. Brașov). S-a săpat în continuare pe Dealul „Lempeș” constatîndu-se că locuirea Schneckenberg este intensă numai în partea de nord-vest a platoului, unde au apărut și două complexe în care s-au găsit rîșnițe.

Cetatea feudală din secolele XI—XII, apărută de șanț și val, avea drumurile de acces la est și vest barate de alte două șanțuri.

La poalele dealului, în partea lui de sud, s-a sondat într-o așezare dacică sec. I î.e.n. — sec. I.e.n.

33. *Tercheșli* (com. Gura Caliței, r. Focșani, reg. Galați). S-a executat un sondaj într-o așezare din epoca bronzului, cu mai multe straturi ale culturii Monteoru (I c 3— II b). (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul din Focșani).

34. *Cîndeșli* (r. Focșani, reg. Galați). S-a executat un sondaj într-o așezare aparținînd fazelor timpurii de evoluție a culturii Monteoru. (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul din Focșani).

35. *Costișa* (r. Buhuși, reg. Bacău). S-au continuat săpăturile în așezarea din epoca bronzului, descoperindu-se noi dovezi care confirmă suprapunerea unei faze a culturii Costișa de către aspectul moldovenesc al culturii Monteoru. (În colaborare cu Muzeul regional Bacău).

36. *Otomani* (com. Sălacea, r. Marghita, reg. Crișana). În continuarea săpăturilor din anul 1961, s-a trasat în „Cetatea de pămînt” un șanț care a secționat sectorul sudic al insulei. S-a dezvelit o locuință de suprafață, de 24 × 14 m, găsindu-se un bogat material ceramic, datat în faza III a culturii Otomani, cît și numeroase fragmente și obiecte de bronz. (Institutul de istorie Cluj și Muzeul regional Oradea).

37. *Șeica Mică* (r. Mediaș, reg. Brașov). Între Șeica Mică și Copșa Mică la punctul „Cetate” a fost sondată o întinsă așezare fortificată, locuită în epoca bronzului (cultura Wietenberg), în prima vîrstă a fierului, în epoca dacică (sec. I î.e.n.) și romană, precum și în sec. VI e.n. (ceramica de tip Morești), ultima fază de locuire putînd fi pusă în legătură cu cunoscutul tezaur de monede bizantine și cu podoabele contemporane descoperite în apropiere. Fortifica-

știle, constând din cîte două valuri și șanțuri distanțate, sînt legate între ele pe latura de est prin două șanțuri, astăzi terasate. Toate fortificațiile datează exclusiv din prima vîrstă a fierului. (Institutul de istorie, Cluj).

38. *Sibișeni* (com. Vințu de Jos, r. Alba, reg. Hunedoara). La est de sat, pe locul numit „Deasupra satului”, s-a descoperit o necropolă birituală (de inclinație și inhumăție) aparținînd culturii Wietenberg. Au fost dezvelite 43 morminte. În apropierea necropolei a fost descoperită și o așezare aparținînd aceleiași culturi, precum și fragmente ceramice izolate, aparținînd culturii Basarabi, ca și resturi romane : cărămizi, fibule fragmentare și fragmente ceramice. (Muzeul Brukenthal, Sibiu).

39. *Gura Dobrogei* (r. Medgidia, reg. Constanța). Sondaj pe locul descoperirii unui depozit de unelte, arme și podoabe, de la sfîrșitul epocii bronzului. (Muzeul regional Constanța).

40. *Nicolae Bălcescu* (r. Medgidia, reg. Dobrogea). Sondaj pe locul descoperirii unui depozit de unelte, arme și podoabe de la sfîrșitul epocii bronzului. (Muzeul regional Constanța).

41. *Stmăta Nouă* (r. Hirșova, reg. Dobrogea). Sondaj pe locul descoperirii unui depozit de unelte, arme și podoabe de la sfîrșitul epocii bronzului. (Muzeul regional Constanța).

42. *Girbovăț* (com. Ghidigeni, r. Tecuci, reg. Galați). S-au continuat săpăturile în așezarea de tip „cenușar”, aparținînd fazei Noua I de pe „Zahareasca”. (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul raional Tecuci).

43. *Huedin* (r. Huedin reg. Cluj). S-au continuat săpăturile pe teritoriul așezării fortificate din prima epoca a fierului, de la punctul „Bolic”, secționîndu-se valul interior, ars, șanțul de apărare în formă de ic și valul nears, exterior. S-a constatat o singură fază de construcție. În interior s-a dezvelit o locuință de suprafață. (Institutul de istorie Cluj și Muzeul raional Huedin).

44. *Sărdel* (r. Bistrița, reg. Cluj). S-a precizat planul fortificației de pămînt, dîstîngîndu-se elementele hallstattiene timpurii și cele dacice. (Institutul de istorie Cluj și Muzeul raional Bistrița).

45. *Bocșa* (or. Reșița, reg. Banat). Pe „Dealul Mare”, în dreapta drumului ce duce de la Bocșa la Ramna, s-a făcut o săpătură, descoperindu-se opt morminte hallstattiene de inclinație și resturile unei fortificații de pămînt alcătuită din val și șanț. (Muzeul regional Timișoara și Muzeul orașului Reșița).

46. *Simeria* (or. Deva, reg. Hunedoara). Săpături în așezarea de pe terasa Mureșului, la punctul *Pe coastă* și în cimitirul hallstattian. S-au descoperit 12 morminte de inhumăție. Poziția scheletelor este întinsă, orientare V — E. Inventarul e sărac. În așezare s-au găsit vase negre lustruite, cu caneluri, și vase cafenii cu proeminențe, un pumnal de bronz, greutateți de plasă etc. Așezarea datează din perioada Hallstatt. (Muzeul regional Deva).

47. *Babadag* (r. Istria, reg. Dobrogea). Au început săpăturile în marea așezare hallstattiană de pe malul lacului Babadag, la circa 3 km nord de oraș. S-a constatat, că așezarea era fortificată cu șanțuri și valuri de apărare. Stratul de cultură depășește grosimea de 1 m, avînd cel puțin trei niveluri de locuire. Așezarea se datează în Hallstatt B. (În colaborare cu Muzeul raional Tulcea).

48. *Govora-Sat* (com. Buleta, r. Rm. Vlcea, reg. Argeș). Săpături într-o așezare hallstattiană, în care s-au găsit zece funduri de bordeie, în majoritate distruse de lucrări edilitare. Se datează în perioada Hallstatt C și D, la care se adaugă elemente Latène. (În colaborare cu Muzeul raional Rm. Vlcea).

49. *Someșu Rece* (com. Gilău, r. Huedin, reg. Cluj). Au fost reluate săpăturile începute în 1931 de Al. Ferenczi, tăindu-se atît valul mare din interior, cît și valul mic, exterior, cu șanțurile respective. S-au constatat trei faze de construcție : 1) cu arsură, 2) cu pămînt bătut și 3) cu umplutură de sfîrșmături de stîncă. Acestor faze le corespund trei faze de locuire din

spatele valului. În al patrulea nivel s-au găsit urme dacice de caracter arhaic (secolele III—II î.e.n.). (Institutul de istorie Cluj).

50. *Feriile* (com. Costești, r. Horezu, reg. Argeș). S-a săpat în continuare necropola tumulară din prima epocă a fierului. Până în prezent numărul movilelor săpate se ridică la 130, conținând circa 400 de morminte. S-a descoperit de asemenea așezarea corespunzătoare necropolei. (În colaborare cu Muzeul regional Pitești).

51. *Stănțești-Botoșani* (or. Botoșani, reg. Suceava). S-au continuat săpăturile în cetatea hallstattiană trzie (secolele V—III î.e.n.), obținându-se unele rezultate în legătură cu construirea sistemului de fortificație. (Muzeul de istorie a Moldovei și Muzeul raional Botoșani)

II. CULTURA GETO-DACĂ

52. *Popești* (com. Novaci, r. Drăgănești-Vlașca, reg. București). S-au continuat lucrările din colțul de SE al cetății de la „Nucet” pentru explorarea complexului de locuințe de la nivelul de —1,10 m, constituind curtea unei căpetenii getice din sec. I î.e.n. S-au descoperit noi încăperi, precum și un cuptor de bucătărie cu vatra circulară, de 1,95 m în diametru, cu pereții păstrați pe o înălțime de 0,80 m și cu ușa încadrată de o ramă ogivală de lut. Alături de cuptor s-a dat peste un recipient cilindric fix, modelat în vălătuci și căptușit în interior cu cioburi. Utilitatea sa este enigmatică. Din inventarul rezultat din săpături, sînt de remarcate fragmentele unei piulițe de marmură de import și o protomă de lut reprezentînd un cap de nimfă, mulat după un exemplar elenistic și destinat a împodobi un vas de factură getică.

53. *Cetățeni* (r. Muscel, reg. Argeș). Săpăturile din 1962, în continuarea celor din anii precedenți, au stabilit prezența pe terasa stîngă a Dîmboviței, sub cetățuia zisă a lui „Negru-Vodă”, a unor numeroase locuințe din secolele XIII—XV. S-a găsit aici și o monedă bizantină de aur de la Vatatzes. În necropola geto-dacică de pe terasa dreaptă a râului s-a dat peste urmele unui monument funerar alcătuit din vatra rufului pe care a avut loc incinerarea, cît și oseminte incinerate, aflate într-un vas de pămînt. Vatra, de formă patrulateră, era mărginită de ziduri din lespezi de piatră cu parament exterior. Acestea se păstrează pe o înălțime de circa 0,70—0,85 m și pe o lungime de 15 m. Vatra și materialele descoperite, fragmente de cămașă de zale, scut, podoabe fragmentare de aur și argint, indică mormîntul unei căpetenii din secolul II î.e.n. Zidurile mormîntului au fost folosite în secolele XIII—XIV e.n. drept soclu pentru o construcție feudală, probabil un post vamal sau militar (cercetătorii bănuiesc aici vestigii ale cetății Dîmbovița).

54. *Grădiștea Muncelului* (r. Orăștie, reg. Hunedoara). S-a continuat dezvelirea teraselor sanctuarelor (terasa XI) de pe Dealul Grădiștii. S-au putut face o serie de precizări privind construcția zidului de susținere al terasei superioare (X) și s-au dezvelit elementele unui nou sanctuar patrulater, înconjurat de stîlpi de andezit, care pare a fi rămas neterminat din cauza izbucnirii războaielor cu romanii. La cetate, s-a dezvelit și consolidat o însemnată porțiune de zid în zona porții de vest.

Lucrări de mai mică amploare s-au efectuat și în hotarul satului Costești. La punctul numit „Laz” s-a săpat o locuință dacică din birne și împletituri de nulele lipite cu lut, recoltîndu-se un interesant material ceramic. La punctul „Coșman” s-au găsit urmele unui cuptor dacic de ars țigle. Mici sondaje s-au executat pe „Șesul Ciorii”, la poalele dealului Faieragul.

În apropiere de Costești, în satul Balsaia, s-a descoperit întâmplător un tezaur compus din 240 monede de argint ale orașelor Dyrrachium și Apollonia, denari republicani romani și imitații după tetradrahme thasiene. (Institutul de istorie Cluj).

55. *Piatra Craivii* (r. Alba, reg. Hunedoara). Au fost continuate săpăturile în așezarea fortificată dacică, dezvelindu-se sanctuarul de pe terasa a V-a cu un nou șir de tamburi. Sondajele de pe celelalte terase au adus date importante privitoare la cultura materială a locuitorilor cetății. Este foarte importantă identificarea incintei cetății propriu-zise ce se găsește pe vârful stîncii, pe panta din partea de nord. (Muzeul regional Alba Iulia).

56. *Pecica* (r. Arad, reg. Banat). S-au continuat săpăturile în așezarea de la „Șanțul Mare”, descoperindu-se un sanctuar rotund de 7 m diametru, cu stâlpi de lemn. A fost urmărit nivelul II dacic și s-au făcut sonde în afara fortificației, stabilindu-se două nivele feudale, aparținînd secolelor XIII—XIV și XV—XVI. De asemenea au fost descoperite două bordeie dacice. S-a dovedit în acest fel că așezarea propriu-zisă se întindea în afara Șanțului Mare unde era doar partea fortificată a așezării dacice. (Institutul de istorie Cluj).

57. *Brașov*. Sonde în partea de vest a locului „Între pietre”, unul paralel cu poteca marcată care duce la Poiana, iar altul pe panta dinspre stîncă de nord-vest. În ambele s-a găsit mai ales ceramică dacică lucrată cu mîna și cu roata.

Pe dealul Paticele, între Tîmpa și Gorița, pe un mic platou relativ oval, cu pante abrupte spre est și vest, despărțit spre nord printr-un șanț de un al doilea platou. Acesta este de asemenea oval și în pantă spre nord și la rîndul lui, e despărțit printr-un șanț de creastă dealului. Pe primul platou s-au făcut secțiuni, descoperindu-se puține resturi ceramice din prima epocă a fierului. (În colaborare cu Muzeul regional Brașov).

58. *Cernatu de Jos* (r. Tg. Secuiesc, reg. Brașov). Pe locul numit „Pămîntul lui Robert” s-a descoperit o așezare de tip Noua, deasupra căreia se găsește o așezare dacică, ce se datează după cucerirea Daciei. Au fost săpate șase bordeie, unele de formă circulară cu cuptor circular, altele dreptunghiulare. Pe malul drept al pîrului Cernatul s-a descoperit o așezare din secolele XI—XII. S-a săpat un semibordei dreptunghiular avînd în colțul de nord-est un cuptor circular. Inventarul bordeiului e compus din fragmente ceramice decorate cu linii în val și un vîrf de săgeată de fier de formă romboidală.

La capătul de nord al comunei *Cernatu de Sus*, pe un promontoriu se găsește cetatea „Ika” în care s-a făcut un sondaj. Pe baza ceramicii descoperite s-a putut constata că cetatea datează din secolul al XIV-lea. (Muzeul regional Sf. Gheorghe).

59. *Ciumești* (r. Carei, reg. Maramureș). Pe locul grajdurilor G.A.C. s-au săpat opt morminte celtice de incinerare datînd de la sfîrșitul secolului III—secolul II î.e.n. Inventarul mormintelor constă din vase lucrate la roată cenușii-gălbui, brățări, fibule.

60. *Someșeni* (or. Cluj). Pe un dîmb situat la vest de băile Someșeni s-au descoperit, în timpul exploatării unei cariere de pietriș, urmele unei așezări dacice datînd din secolul al II-lea î.e.n.—sec. I e.n. Au fost parțial dezvelite două semibordeie. (Institutul de istorie Cluj și Universitatea „Babeș-Bolyai”).

61. *Tilișca* (r. Sibiu, reg. Brașov). S-au continuat săpăturile la cetatea dacică de pe dealul „Cățânaș”, urmărindu-se, în primul rînd, cercetarea nivelului de cultură din prima vîrstă a fierului. De remarcat este faptul că în acest nivel au fost scoase la iveală materiale ceramice cu ornamente caracteristice culturii Basarabi. (Muzeul Brukenthal Sibiu).

62. *Obreja* (com. Mihalț, r. Alba, reg. Hunedoara). Săpăturile începute în 1961 în așezarea autohtonă din vremea ocupației romane în Dacia, au fost continuate pe scară largă și în vara anului 1962. S-au descoperit alte trei bordeie și un număr de 17 gropi de provizii conținînd, printre altele, ceramică romană provincială în asociere cu olărie dacică tipică, modelată grosolan cu mîna.

Pe locul așezării băștinașe dacice din timpul Provinciei a existat anterior o așezare aparținînd culturii neolitice de tip Petrești și apoi alta din epoca bronzului (cultura Wietenberg). (Institutul de istorie Cluj).

63. *Bltea Doameni* (or. Piatra Neamț, Bacău). În anul 1962 s-a continuat dezvelirea cetății dacice de pe Înălțimea Bltea Doamnei. S-au dezvelit în întregime zidul de piatră și poarta de intrare de pe latura de nord. Pe partea de vest s-a cercetat incinta interioară formată dintr-un zid de palisadă. În interiorul cetății, într-un nivel mai vechi s-a descoperit un al doilea sanctuar dintr-un cambruz de piatră. Pe terase s-au găsit câteva locuințe cu material ceramic dacic și de import, caracteristic secolului I î.e.n. — sec. I e.n. (Muzeul de istorie a Moldovei în colaborare cu Muzeul din Piatra Neamț).

64. *Șimand* (r. Criș, reg. Crișana). S-au continuat săpăturile din anul 1961 în necropola de la punctul „Grozdoala” descoperindu-se un mormânt de inhumatie din secolele II—III e.n. conținând materiale de factură daco-sarmatică (vas, fibulă, mărgel). (Muzeul regional Oradea).

65. *Poiana Dulcești* (r. Roman, reg. Bacău). S-au continuat săpăturile în așezarea carpică de la punctul „Deasupra varniței”, descoperindu-se mai multe bordeie și numeroase gropi de provizii.

III. EPOCA GRECO-ROMANĂ

66. *Histria* (r. Istria, reg. Dobrogea). În campania din 1962, s-au efectuat cercetări în două sectoare: *basilica extra-muros* și *zidul de incintă din epoca romană târzie*.

1) Sectorul *basilica extra-muros*. S-a continuat săpătura în secțiunea deschisă în 1961, n suprafață și în profunzime. Au mai apărut încă 16 morminte de inhumatie din epoca romană târzie (a doua jumătate a secolului al IV-lea și sec. V), care fac parte din necropola descoperită în 1961.

De sub nivelul acestui cimitir, așezat într-un strat de dărâmătură de epocă constantiniană, au fost scoase la lumină nivelele succesive de viețuire ale orașului din sec. III e.n. Straturile de arsură și nivelările respective pot fi puse în legătură cu repetatele distrugereri ale cetății, în urma numeroaselor atacuri gotice în Dobrogea de la mijlocul secolului al III-lea.

La extremitatea de vest, săpătura a atins în adâncime nivelul din secolele I—II e.n., dezvelindu-se o parte dintr-un complex arheologic din această vreme.

2) *Zidul de incintă din epoca romană târzie*. În turnul D s-a executat un sondaj stabilindu-se că în ultima fază de existență a orașului, turnul nu mai funcționa ca atare, fiind umplut și transformat în bastion.

67. *Mangalia* (reg. Dobrogea). În anul 1962 s-au continuat săpăturile în cadrul necropolei grecești din secolele IV—II î.e.n., cu care prilej s-au mai dezvelit 17 morminte de inhumatie. Majoritatea mormintelor au scheletele depuse în groapă simplă și fără inventar. Au apărut însă și morminte cu groapa căptușită cu țigle și într-un singur caz cu lespezi de piatră.

Interesante se dovedesc a fi patru morminte, ale căror schelete se aflau în poziție chircită. Printre obiectele descoperite, menționăm câteva vase de lut, grecești, cu firnis și câteva statuete de lut ars.

68. *Constanța* (reg. Dobrogea). În anul 1962 s-au făcut săpături la: 1) *zidul de incintă* unde s-a urmărit traseul de la turnul de nord al porții de vest către poarta de nord pe o lungime de peste 20 m, și de la Turnul Măcelarilor spre est, pe o lungime de circa 25 m. Lucrările de conservare sînt încheiate la poarta de nord și avansate la poarta de vest și la Turnul Măcelarilor. 2) La *edificiul cu mozaic* s-au degajat încăperile boltite de la terasa a treia, aflate sub mozaic, în continuare pînă la ultima. În mai multe locuri s-au putut surprinde zone de mozaic prăbușite, plăci de marmură și alte monumente arheologice. La terasa II și III au început lucrări de conservare. 3) *Cripta cu frescă*. Cu ocazia construirii unei noi aripi a Școlii medii

nr. 2 s-a descoperit o încăpere boltită cu pereți pictați în frescă, destul de bine conservată, și trei încăperi boltite adiacente. Spre vest s-au descoperit treptele de acces precum și ziduri și zone de pavaj ale edificiului superior, după toate probabilitățile o bazilică paleocreștină, a treia descoperită în ultimii doi ani la Tomis. 4) *Galeriile subterane din epoca romană* au fost cercetate pe o lungime de peste 200 m în direcția nord — sud. 5) *Necropole*. În nordul orașului au fost degajate încă circa 50 de morminte aparținând secolelor I—IV e.n. și alte 10 morminte elenistice. (Muzeul regional de arheologie Constanța).

69. *Ramna* (or. Reșița, reg. Banat). În marginea comunei s-au dezgropat două cuptoare de olari datând din timpul stăpînirii romane. Ambele au fost în cea mai mare parte distruse de unele lucrări. Unul aparține tipului cu focar și grătar, iar celălalt, mai mic, tipului rotund fără grătar. (Muzeul regional Timișoara și Muzeul Reșița).

70. *Berzovia* (or. Reșița, reg. Banat). Sondaje făcute pe teritoriul fostului castru roman au confirmat întru totul observațiile făcute de cercetările anterioare prin care s-au constatat etapele de distrugere și refacere ale acestui castru. (Muzeul regional Timișoara și Muzeul Reșița).

71. *Stolniceni* (com. Rîureni, r. Rm. Vlcea, reg. Argeș). Săpături de salvare, cu care prilej s-au descoperit urmele primului castru roman local din vremea operațiilor de cucerire a Daciei; stampile pe cărămizi de la *p(edices) s(ingulares)*, garda guvernatorului Moesiei inferioare, și *coh(ors) II Flavia Bes(sorum)*, care aparținea tot Moesiei inferioare; o statuie de bronz fragmentară, imperială romană.

72. *Slăveni* (com. Gostavăț, r. Caracal, reg. Oltenia). S-a săpat în castru, care pe baza săpăturilor este cel mai mare castru de piatră pentru trupele auxiliare din Dacia (lungime 198,50 × 172 m). S-a putut prinde refacerea lui în anul 205. Pretoriul săpat este de 37 m, un portic monumental cu coloane, statui imperiale romane din bronz, sfărțimate cu ciocanul, inscripții onorifice din anul 248 (Filip Arabul), multe fragmente de marmură sculptată. Dintre acestea una menționează un *collegium duplariorum* care apare pentru prima dată în imperiul roman. Nume noi de trupe necunoscute, *cohors I Bracaraugustanorum* și *Ala I Claudia*. În așezarea civilă o casă a unui olar care se încălzea cu foc de la cuptorul de ars oale. (În colaborare cu Muzeul regional al Olteniei).

73. *Jidava* (or. Cîmpulung, r. Muscel, reg. Argeș). S-a săpat în castrul de piatră aflat la 6 km sud de Cîmpulung în locul numit Jidova sau Jidava și în castrul de pămînt aflat la circa 300 m la sud de cel de piatră. S-a stabilit conturul castrului de piatră și sistemul de construcție, făcîndu-se observații stratigrafice. Zidul de incintă are o înălțime de circa 2 m, iar grosimea de 1,80—1,90 m. El este prevăzut cu turnuri rectangulare pe laturi și cu turnuri circulare la colțuri. S-au cercetat patru turnuri: trei rectangulare și unul de colț. În interior s-a făcut o secțiune prin *praetorium* și *horreum*.

Materialul cules, mai ales la turnuri și *praetorium*, constă din fragmente de țiglă, de cărămidă, de vase, precum și arme, între care predomină vîrfurile de săgeți.

În castrul așa-zis de pămînt, cercelările de mai mică amploare nu au dus la o concluzie definitivă asupra caracterului complexului de acolo. Se pare că avem de-a face nu cu un castru roman, ci cu o construcție feudală care a folosit material antic. (În colaborare cu Muzeul raional Cîmpulung-Muscel).

74. *Cristești* (r. Tg. Mureș, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). În așezarea civilă romană de pe malul stîng al Mureșului, cunoscută de mult în literatura de specialitate, s-au efectuat noi sondaje în vara anului 1962, obținîndu-se precizări referitoare la stratigrafia, caracterul și limitele cronologice ale acestei mari așezări rurale. (Institutul de istorie Cluj în colaborare cu Muzeul regional și Institutul pedagogic din Tg. Mureș).

IV. EPOCA FEUDALĂ TIMPURIE ȘI DEZVOLTATĂ

75. *Mătăsaru* (r. Gălești, reg. Argeș). S-a săpat pe terasa stîngă a pîrtului Tinoasa la vest de satul Tudor Vladimirescu, într-o așezare care datează din secolul III e.n. La circa 120 m sud de așezare, s-a descoperit necropola, distrusă în cea mai mare parte de o carieră de nisip. S-au găsit trei morminte de incinerare. În fața așezării din secolul III, la circa 400 m vest, pe malul drept al Tinoasei, s-a identificat un cimitir din secolul IV e.n., care conținea morminte de incinerare și inhumație (administrativ terenul pe care se găsește cimitirul aparține satului Pădureni). (În colaborare cu Muzeul regional Pitești).

76. *Dumitrești Gălății* (com. Schitu Duca, r. Iași). Cu ocazia săpăturilor de salvare întreprinse în luna iunie 1962 pe teritoriul satului s-au găsit două morminte de incinerare date din secolul III e.n. (Muzeul de istoric a Moldovei).

77. *Oinacu* (or. Giurgiu, reg. București). În perioada 15 iulie—10 august 1962 s-au reluat săpăturile în necropola din secolul IV e.n. S-au dezgropat 18 morminte, dintre care 16 de inhumație și două de incinerare, aparținînd culturii de tip Sîntana de Mureș și conținînd ca inventar fibule, cataramă, pandantive și mărgelile. Numărul total al mormintelor descoperite în 1960, 1961 și 1962 este de 70.

Sub nivelul din secolul al IV-lea e.n. se găsește un nivel hallstattian în care s-au descoperit materiale ceramice și oase de animale. (În colaborare cu Muzeul raional Giurgiu).

78. *Pogorăști* (com. Răuseni, r. Botoșani, reg. Suceava), s-au descoperit resturile unei așezări neolitice (cultura Criș) și 10 morminte de inhumație sarmatice (secolul al III-lea c.n.). Obiectivul săpăturilor l-au constituit mormintele sarmatice.

79. *Spanțov* (r. Oltenița, reg. București). În toamna anului 1962 s-a efectuat o săpătură de salvare pe terenul unde s-au mai făcut cercetări în anii 1952, 1956 și 1958—1960.

Referitor la așezarea neolitică, săpăturile au permis să se constate limpede existența a două șanțuri de apărare, unul pentru faza Vidra, iar altul, care închide o suprafață de teren mai mare, pentru faza Spanțov.

Cît privește epoca migrațiilor, s-au descoperit 23 de morminte din sec. IV e.n., dintre care 17 de inhumație, iar 6 de incinerare.

În mormintele de inhumație s-a găsit un bogat și variat inventar, constînd din vase de lut, cele mai multe lucrate cu roata, fibule de bronz cu piciorul întors pe dedesubt și fibule de argint cu semidisc, piepteni de os, mărgelile de sticlă și cornalină etc.

80. *Iacobeni Vechi* (com. Vlădci, r. și reg. Iași). Prin cercetările întreprinse în luna octombrie s-au descoperit 15 morminte, dintre care șapte datează din epoca bronzului, iar opt aparțin culturii Sîntana de Mureș — Cerneahov (secolul al IV-lea e.n.). (Muzeul de istorie a Moldovei).

81. *Mitreni* (r. Oltenița). În luna septembrie a fost efectuat un sondaj în cuprinsul necropolei din sec. IV, semnalată deja prin descoperirile din 1958 — cînd au apărut întâmplător morminte de inhumație. Secțiunea trasată în timpul sondajului, a scos la iveală două morminte de inhumație, care conțin, ca și cele descoperite în 1958 — un inventar caracteristic culturii Sîntana-Cerneahov. Nu au apărut morminte de incinerare. (În colaborare cu Muzeul raional Oltenița).

82. *Ceala-Arad* (r. Arad, reg. Banat). S-au făcut săpături în apropierea pădurii Ceala în dreapta drumului ce duce de la Arad la Bodrog. A fost descoperit un cuptor de ars oale din secolul al IV-lea e.n. și mai multe gropi de dimensiuni reduse. În apropierea cuptorului și în gropi, s-a descoperit o importantă cantitate de ceramică, în majoritate cenușie, lucrată la roată, alături de ceramică primitivă lucrată cu mîna și ornamentată cu brîuri alveolare și butoni, de

incontestabilă factură dacică. Au fost descoperite două monede: una de argint din secolul al III-lea și una de la Constanțiu II. (Institutul de istorie Cluj și Muzeul regional Arad).

83. *Bratei* (r. Mediaș, reg. Brașov). S-au continuat săpăturile pe toată întinderea așezării, descoperindu-se 19 bordeie. S-a găsit multă ceramică lucrată la roată din pastă cenușie cu decor lustruit, precum și ceramică lucrată cu mîna. Semnalăm opt piepteni de os, fibule și catarama de bronz, cuțite și săgeți de fier. Descoperirile se datează la sfîrșitul secolului al V-lea, eventual începutul secolului al VI-lea e.n.

84. *Botoșana* (r. Gura Humorului, reg. Suceava). La circa 200 m de marginea de est a comunei, s-au efectuat săpături de salvare care au cuprins o suprafață în formă de pînten, mărginită pe două laturi de cursurile a două pîrîiașe. S-au descoperit urme de cultură materială începînd din epoca bronzului (cele mai vechi) și pînă la aproximativ sec. V. e.n., acestea din urmă mai bogate. Pentru perioada mai nouă s-au cercetat patru locuințe-bordei în care s-au descoperit ceramică și obiecte de podoabă.

85. *Botoșani-Dealul Cărmidăriei*. S-au continuat săpăturile în necropola de inhumație din secolul al V-lea e.n., descoperindu-se cinci morminte (Muzeul de istorie a Moldovei).

86. *Mugenii* (r. Odorhei, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). S-au continuat săpăturile pe locul „Vizlok”. Materialele descoperite (cești dacice tîrzii, fără toartă etc.) dovedesc că aici a trăit o populație autohtonă și după părăsirea provinciei Dacia (în tot cursul secolului IV). (Institutul de istorie Cluj și Muzeul raional Odorhei).

87. *Noșlac* (r. Aiud, reg. Cluj). Cercetările din anul 1962 au avut ca scop delimitarea marginii de vest a cimitirului prefeudal din secolele VI—VIII e.n., din care, în campaniile precedente, s-au dezvelit 80 de morminte. Au fost scoase la iveală alte 32 de morminte, care, pe baza inventarului, se datează în cea mai mare parte în sec. VII e.n. Multe din obiectele găsite sînt de factură bizantină, iar populația îngropată în această parte a cimitirului poate fi considerată ca autohtonă. Cele 112 morminte dezvelite pînă în prezent sînt dispuse în 15 șiruri aproape paralele.

În partea de sud-vest a cimitirului prefeudal, s-au găsit șase morminte neolitice, dintre care două se aflau sub bordeie aparținînd culturii Petrești III. Scheletele erau așezate cu fața în jos, în poziție mai mult sau mai puțin chircită.

Tot pe aceeași terasă s-a dezvelit un bordei hallstattian, aparținînd culturii Basarabi, un bordei dacic și o groapă de provizii, din Latène II, și un bordei din secolele IX—X e.n. (Institutul de istorie Cluj).

88. *Budureasca* (com. Vadu Săpat, r. Mizil, reg. Ploiești). În locul „La greci”, s-au făcut săpături într-o așezare de tip Cîndești-Ipotești, din secolele VI—VII e.n. S-au identificat opt bordeie, dintre care au fost săpate integral cinci. S-a găsit ceramică, obiecte de fier, mărgel, fusaiole, fibule. (Muzeul regional de istorie Ploiești).

89. *Filiași* (or. Cristuru Secuiesc, r. Odorhei, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). Așezare din secolele VII—VIII, cu ceramică lucrată la roata bună și cu mîna. Cultură romanică împreună cu ceramică de caracter slav. Documentează foarte probabil perioada de simbioză romîno-slavă. (În colaborare cu Muzeul regional Sf. Gheorghe).

90. *Oțeni* (com. Feliceni, r. Odorhei, reg. Mureș-Autonomă Maghiară). La locul „Mihaľfalva” s-a constatat o așezare de mare întindere pe o terasă joasă a Tirnavei Mari, între acest rîu și pîrul Bonta. Ceramica adunată la suprafață datează din epoca neolitică, din prima și a doua epocă a fierului și din secolele VII—VIII e.n. (de factură slavă). În săpătură s-au dezvelit două bordeie aparținînd acestei ultime perioade. (Institutul de istorie Cluj).

91. *Ocna Sibiului* (r. Sibiu, reg. Brașov). În luna septembrie 1962, au fost reluate săpăturile din 1961 pentru dezvelirea, în continuare, a cimitirului slav din secolele IX—X, situat pe platoul zis „Lab” din imediata apropiere a stațiunii balneare. S-au dezvelit alte 12 morminte,

dintre care nouă de incinerare cu urne fără capac și trei de inhumare, acestea din urmă aparținând unor copii sub vârsta de 7 ani. Totalul mormintelor dezgropate pînă acum în cimitirul slav, biritual, de la Ocna Sibiului se ridică la 31. (Institutul de istorie Cluj).

92. *Păuleasca* (com. Frumoasa, r. Zimnicea, reg. București). În campania din 1962 s-au descoperit 94 morminte de incinerare datînd din secolele IX—X și trei morminte de inhumare din sec. III. Acestea din urmă aparțin sarmaților.

93. *Sultana* (com. Coconi, r. Oltenița, reg. București). S-au continuat săpăturile în necropola birituală din perioada feudală timpurie, descoperindu-se 19 morminte, dintre care 16 de inhumare și trei de incinerare. Inventarul mormintelor constă din ceramică de tip slav și ceramică cenușie, cercei, cuțite etc.

94. *Fîntînele* (r. Zimnicea, reg. București). Sondaj de salvare pe malul Bălții Suhaiia într-o groapă de circa 4 × 2,5 m în care s-au descoperit o construcție de lemn cu două încăperi și vase de lut. Complexul pare a data din secolul al X-lea e.n.

La circa 100 m spre vest, în pepenișă gospodăriei, a fost descoperită o așezare feudală, datînd probabil din secolul al X-lea e.n.

95. *Basarabi* (r. Medgidia, reg. Dobrogea). Paralel cu lucrările provizorii de protecție și sprijinire, executate de Direcția Monumentelor Istorice, la monumentele rupestre din cariera de cretă datată în secolul al X-lea e.n., Institutul de arheologie a reluat cercetările arheologice, colaborînd îndeosebi la degajarea integrală a „masivului-peninsulă”, în care sînt cioplite cele trei bisericuțe suprapuse, descoperite în ultimii ani. S-au taluzat, pentru a nu se prăvăli, malurile înalte de umplutură ale carierei, situate la est și vest de masivul menționat. Cu acest prilej, peste umplutura de cretă a vechii cariere, la diferite niveluri, s-au întîlnit cîteva vetre de foc în aer liber sau înăuntrul unor locuințe, legate de munca în carieră. În jurul vetrelor s-au aflat puține fragmente ceramice caracteristice epocii.

S-au evacuat toate blocurile de cretă prăvălite în interiorul bisericuței B₄, cea mai de jos din „masivul-peninsulă”, care este cea mai mare (7 × 3,50 m) și totodată cea mai importantă pentru inscripțiile și reprezentările de pe pereți.

În timpul exploatării din cariera actuală de cretă, care activează spre marginea de vest a dealului, s-au descoperit noi urme ale carierei din secolul al X-lea e.n. Extinzîndu-se săpăturile și în acest punct, s-a descoperit altă porțiune din vechea carieră, unde au apărut trei vetre de locuințe asemănătoare cu cele de mal sus, puține fragmente ceramice și cîteva semne incizate pe pereții de cretă ai carierei.

96. *Lișcoteanca* (r. Făurei, reg. Galați). Sondaj într-o așezare de tip Dridu. În același loc s-au găsit resturi din epoca neolitică (cultura Boian, faza Giulești și cultura Gumelnița).

97. *Blandiana* (r. Orăștie, reg. Hunedoara). În continuarea săpăturilor din 1961 au fost dezvelite în cimitirul răvășit de la punctul „În vii” încă șase morminte din secolul al X-lea e.n. și un mormînt „scitic” de incinerare, împreună cu locul de ardere a cadavrului. (Institutul de istorie Cluj).

98. *Nalbant* (r. Tulcea, reg. Dobrogea). Săpături de salvare pe locul numit „Taptic”. S-au găsit numeroase morminte de incinerare constînd din oase calcinate depuse în gropi simple, în urne cu sau fără capac și în urne flancate de cîte două pînă la patru lespezi de piatră. Tot acolo a apărut și un mormînt de inhumare avînd ca inventar o brățară de bronz, alta de fier și o mărgea de sticlă. Cimitirul datează din secolul al X-lea.

99. *Dridu* (r. Urziceni, reg. București). S-au continuat sondeajele pe teritoriul comunei Dridu, pe terasa sudică a bălții Comana. Săpături în continuarea celor din anul trecut pe teritoriul comunei Coșereni, unde s-au desfășurat patru bordeie și două locuințe de suprafață. Trei dintre bordeie aparțin fazei mal vechi, iar unul fazei mai noi de locuire. Una dintre colibe

de suprafață, cu pereții de niule lipiți cu pământ, e suprapusă peste un bordei din faza veche, cealaltă a avut un cadru de pietre. Descoperirile datează din secolele X—XI.

100. *Tăuți* (com. Meteș, r. Alba, reg. Hunedoara). Au fost terminate săpăturile la cetatea feudală „Piatra Sf. Mihail”. Planul cetății a fost pe deplin precizat. Materialele arheologice descoperite snt și de această dată puțin numeroase. (Muzeul regional Alba Iulia).

101. *Galița* (com. Canlia, r. Adamclisi, reg. Dobrogea). S-au continuat săpăturile la Păciul lui Scaie. În sectorul I s-a dezvelit cea mai mare parte a porții și s-a constatat trei faze de refaceri, efectuate în secolul al XI-lea. În sectorul IV s-a degajat o porțiune din zidul de incintă, unde a apărut un complex reprezentând probabil o instalație portuară. De asemenea, s-au dezgropat numeroase morminte din secolele XIII—XIV și alte vestigii din aceeași epocă.

102. *Cetatea Neamțului* (r. Tg. Neamț, reg. Bacău). Au fost reluate cercetările arheologice de la Cetatea Neamțului. S-a lămurit deplin problema datei de început a construcției (anume în epoca lui Petru I Mușat). Poarta de pe latura de nord datează, de asemenea, din secolul al XIV-lea. Cercetările au urmărit în special probleme legate de tehnica de construcție — atât în prima fază, din secolul al XIV-lea, cât și în cea de-a doua (epoca lui Ștefan cel Mare). (În colaborare cu Muzeul regional Bacău).

103. *Coconi* (r. Oltenița, reg. București). Săpăturile, executate în continuare, în punctul „Căldarea”, au dus la noi descoperiri (locuințe, diverse materiale arheologice etc.), asigurându-se în același timp și datarea așezării pe bază de monede (Mircea cel Bărn, 1386—1418). Un al doilea cimitir, din secolul al XV-lea, a fost găsit la o depărtare de 60 m nord de cimitirul I (descoperit în anul 1960). După toate probabilitățile, avem de-aface aici cu prima fază a fostului trg *Cornățel*. (În colaborare cu Muzeul raional Oltenița).

104. *Roman* (reg. Bacău). Săpături efectuate între 1 iunie și 31 iulie pe locul „cetățuia” și în grădina actualei episcopii. S-a putut identifica cetatea lui Roman Mușat. Sistemul de construcție al acestei cetăți, din pământ și lemn, este deosebit de tot ce e cunoscut pînă acum în Moldova. Cetatea datează de la sfârșitul secolului al XIV-lea. (În colaborare cu Muzeul Militar Central).

105. *Brlad* (reg. Iași). Au continuat săpăturile în cetatea de pământ în care s-a săpat în 1958 și 1961. A putut fi identificată intrarea cetății. Pe baza unei monede de la Ștefan cel Mare, emisă în anul 1476, descoperită pe podeaua unuia din turnurile ce străjuiesc intrarea, se poate data cetatea. S-a stabilit de asemenea, că în afară de intrare, palisada nu avea turnuri (În colaborare cu Muzeul Militar Central).

106. *Bragadiru* (r. Zimnicea, reg. București). Săpături de salvare pe coasta unui deal, la 1,5 km sud-est de satul Răreanca, pe malul drept al râului Vedea. S-au descoperit resturi neolitice de tip Gumelnița, o așezare din epoca dacică târzie, un cimitir și bordeie datînd din secolele XIV—XV e.n.

107. *Siret* (r. Rădăuți, reg. Suceava). Săpături de salvare pe un promontoriu care a intrat în perimetrul vechiului oraș. S-a cercetat o groapă destul de adîncă, cu plan rectangular și cu colțurile rotunjite, pînă la —3,80 m, fără să se fi dat de fundul ei. S-au descoperit ceramică de uz casnic roșie și mai ales cenușie, obiecte de metal (atragem atenția în special asupra unei spade întregi, care pe criteriile comparativ-tipologice se încadrează în perioada mușatină).

108. *Suceava*. Săpăturile arheologice de pe șantierul Suceava s-au efectuat între 19 iunie și 26 septembrie în sectoarele : *Cetatea de Scaun* și *Oraș*.

La *Cetatea de Scaun* au continuat lucrările de restaurare și consolidare a zidului de incintă din vremea lui Ștefan cel Mare și degajarea șanțului de apărare pînă la nivelul secolului al XVII-lea. În același timp, s-au efectuat și cercetări arheologice în dreptul porții de sud a cetății, precum și sondarea și dezvelirea pe suprafață a contraescarpei pe latura de sud.

În sectorul *Oraș*, cercetările s-au desfășurat în următoarele puncte :

Biserica Mirăuși, unde s-au trasat două secțiuni avându-se ca obiectiv depistarea fundației vechi a monumentului și surprinderea unor nivele de locuire anterioare veacului al XIV-lea. Cercetarea a dovedit că pe laturile exterioare monumentul nu mai păstrează nimic din vechea fundație. Concomitent s-a continuat cercetarea cimitirului bisericii, scheletele dezvelite în timpul săpăturilor aparținând veacurilor XV—XVII.

Punctul *Șipot* a constituit principalul punct de cercetare din sectorul *Oraș*. Trasarea a trei secțiuni a prilejuit dezvelirea a cinci bordeie cu un bogat material ceramic din secolul al XV-lea și în fine surprinderea șanțului vechi de apărare al orașului din secolul al XV-lea.

În punctul *Mitropolie* a fost descoperit un bogat material ceramic din veacurile XII—XV. *Str. Sturza Vodă*. Cercetarea în acest punct a fost determinată de descoperirea aici a unui cimitir de incinerare din secolele II—III e.n.

Punctul *Șanțul de apărare*, aflat pe străzile Mărăști — Veronica Micle, a dus la surprinderea, și pe latura de sud-vest a orașului, a vechiului șanț de apărare din secolul al XV-lea. (În colaborare cu Muzeul de istorie a Moldovei și cu Muzeul regional Suceava).

109. *Iași — Mânăstirea Galata*. Cu ocazia cercetărilor întreprinse în cadrul lucrărilor de restaurare a monumentului, în incinta mânăstirii Galata a fost surprins, pe lângă nivelul de călcare de la sfârșitul secolului al XVI-lea, un zid de sprijin al turnului pe latura de est a bisericii ; a fost, de asemenea, dezvelită temelia unui pridvor adăugat și s-au făcut unele observații în legătură cu datarea palatului atribuit lui Petru Șchiopul. (Muzeul de istorie a Moldovei).

110. *Tlrgșor* (r. și reg. Ploiești). În această campanie s-au făcut cercetări de suprafață în zona incintei domnești, în vederea determinării cronologiei construcțiilor. S-a constatat că anterior actualei biserici din secolul al XVII-lea, exista alta, clădită de Vlad Țepeș la 1461, care a fost însă dărmată. Incinta palatului datează din secolul al XVI-lea, cu adaosuri din secolul al XVII-lea. S-a descoperit poarta principală a palatului, pe latura sa de est. S-au mai găsit locuințe din prima epocă a fierului. În necropola din secolele III—IV e.n. s-au mai descoperit 17 morminte, ajungându-se astfel la un total de 303 morminte cercetate. (În colaborare cu Muzeul regional de istorie din Ploiești).

111. *Horezu* (r. Horezu, reg. Argeș). În cursul lunilor aprilie—mai 1962, au fost executate săpături la mânăstirea Horezu. Cercetările au fost făcute în cadrul lucrărilor de restaurare întreprinse de D.M. I. În sectorul bolniții (fostul palat al Doamnei Maria) s-a dat peste o terasă în trepte și urme de mici bazine cu țeturi de apă, datând din vremea brâncovenească. Pe Dealul Morii a fost identificat locul descoperirii unui tezaur monetar, recuperându-se câteva monede republicane de argint din secolul I e.n. Într-o poiană din partea de nord a mânăstirii s-au depistat urme de locuire din secolele XVII—XVIII e.n. (În colaborare cu D.M.I.).

112. *București* (Săpături și descoperiri arheologice efectuate în 1962 de către Muzeul de istorie a orașului București în colaborare cu Direcția Monumentelor Istorice. Punctul 4 a fost executat în colaborare cu Institutul de arheologie).

1. *Pe str. Soldat Chivan Nicolae* (r. 1 Mai), pe malul vestic al lacului Fundeni, la nord-vest de capătul străzii Ziduri între vii au continuat săpăturile pentru salvarea unei așezări din secolele VI—VII e.n. Urme de locuire neolitice (cultura Boian) și din epoca bronzului (Glina III), ce se întind atât spre sud-est (către str. Ziduri între vii), cât și spre nord-est, către marginea vechii lătării care a distrus în mare parte stațiunea. Gropi de bucate din secolele XV—XVI.

2. *Bâneasa-punctul La Stejar* (r. Grivița Roșie). Săpăturile de salvare începute pe terasa de pe malul stâng al râului Colentina au urmărit cercetarea unei așezări din epoca bronzului (cultura Tei), distrusă în mare parte de către diferite lucrări de amenajare. Pe același teren s-a descoperit și o așezare din secolele VI—VII e.n. S-au sesizat urme de locuire din prima epocă a fierului. Lucrările din anul 1962 au permis localizarea stațiunii *La Stejar*, cunoscută din lucrări de specialitate mai vechi.

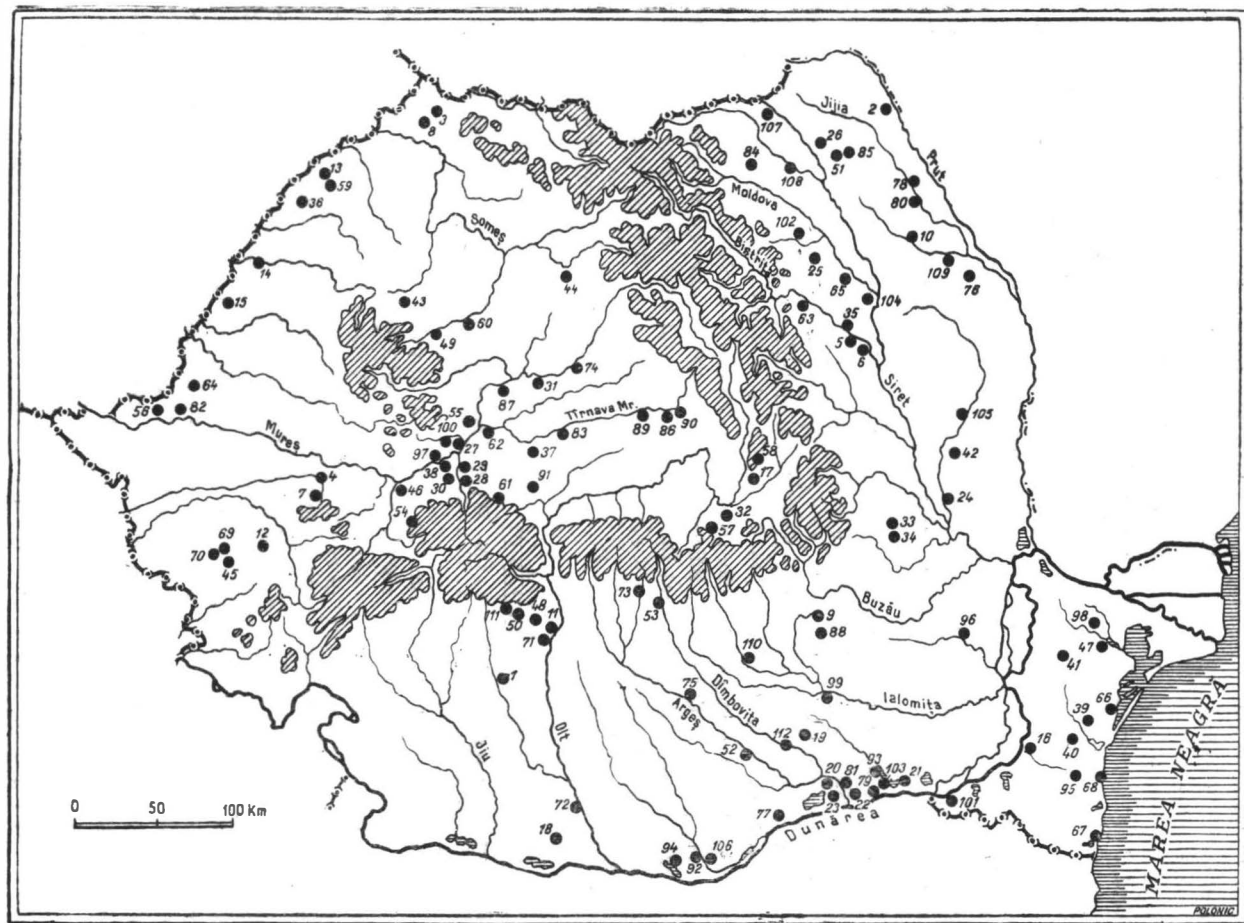

Fig. 1. — Harta R.P.R. cu localitățile unde s-au făcut săpături arheologice în anul 1962.

3. *Strădulești-punctul Măicânești* (r. Grivița Roșie). În continuarea lucrărilor arheologice din anul 1961, efectuate pe malul stîng al rîului Colentina, s-a săpat așezarea din secolele III-IV e.n., așezarea din secolele VI-VII e.n., s-au dezvelit complexele aparținînd satului feudal, datînd de la sfîrșitul secolului al XIV-lea pînă în secolul al XVI-lea și a fost săpată o porțiune din cimitirul din aceeași vreme. S-au surprins urme de locuire din epoca bronzului (Gîlna III și Tei).

4. *Curtea Veche Domnească* (r. T. Vladimirescu). În curtea interioară a fostei Pieți de Flori a fost efectuată o săpătură de salvare cu prilejul căreia s-au descoperit bordeie din secolele VI-VII e. n., urme de locuire din secolul al X-lea e.n. și au fost dezvelite fundațiile bisericii Sf. Anton, din prima jumătate a secolului al XVIII-lea.

5. *În str. Puișor nr. 2—Dealul Spirii* (r. V. I. Lenin), pe terenul unei autobaze I. T. B., săpătura de salvare efectuată a descoperit urme de viețuire din epoca bronzului (cultura Tei), din secolul al X-lea e.n., un bordei din secolele XV-XVI și mai multe morminte aparținînd unui cimitir feudal.

6. *În str. Leon Vodă nr. 2* (r. N. Bălcescu), în interiorul bisericii Slobozia, ridicată în secolul al XVIII-lea, lucrările arheologice au scos la iveală fundațiile bisericii din secolul al XVII-lea, iar pe terenul înconjurător, în apropiere de Crucea lui Leon Vodă, s-au identificat resturile unor construcții din secolul al XVIII-lea și ale cimitirului din secolele XVIII-XIX.

7. *În fața blocului turn* din Piața Splaiului (r. V. I. Lenin), cu ocazia unor lucrări de canalizare au fost surprinse bordeie din secolul al X-lea e.n. și bordeie din secolele XV-XVI.

8. *Pe str. Al. I. Cuza* (r. N. Bălcescu), la circa 400 m spre vest de promontoriul pe care se află complexul de arhitectură Radu Vodă, cu prilejul lucrărilor de construcție de la școala Al. I. Cuza, într-o groapă s-a descoperit un grup de cinci vase de aramă din secolul al XVIII-lea — de factură orientală.

Dorin Popescu

DESCOPERIRI RECENTE ȘI MAI VECHI DE MONEDE ANTICE ȘI BIZANTINE ÎN REPUBLICA POPULARĂ ROMÎNĂ

Continuăm, ca și în cronicile noastre anterioare, cu publicarea principalelor descoperiri de tezaure sau monede izolate ce au apărut în cursul anului 1962. La acestea s-au mai adăugat și unele descoperiri mai vechi ce au ajuns abia în ultima vreme la cunoștința noastră. Unele aflări de tezaure monetare din cursul anului 1962 despre care avem cunoștință, neputîndu-ne fi comunicate încă, rămîn să fie înregistrate în cronicile noastre viitoare.

În prezentarea de față am încercat să aducem unele îmbunătățiri și precizuni în ceea ce privește prezentarea monedelor. Atunci cînd am avut posibilitatea, am controlat personal fiecare monedă în parte și am dat toate amănunțele de ordin tehnic ce ar putea prezenta vreun interes pentru cercetători. De asemenea am făcut trimiterile necesare la cataloagele de specialitate. Unii dintre colegi ne-au trimis și ei asemenea informații prețioase ce au fost inserate în cronică. Este de dorit ca pe viitor, cronică să conțină cît mai multe asemenea informații pentru ca toți cercetătorii să poată folosi aceste descoperiri, în diferitele lor studii.

Același lucru se poate spune și despre descoperirile de tezaure monetare romane. Și aici s-ar putea aduce unele îmbunătățiri: ar fi de dorit ca să se redea numeric repartizarea monedelor pe împărați, precum și metalul și nominalul.

Sperînd că toți colegii vor înțelege necesitatea de a comunica din timp toate aceste descoperiri, pentru ca toți cercetătorii să poată afla și întrebuința aceste prețioase informații, vom face împreună un pas mai departe în opera de colaborare și informare rapidă a cercetătorilor din acest domeniu de activitate.